

Nr 346.

Av herr **Arrhén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ordnande av civilanställning för avgående fast anställt manskap vid försvaret.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 154/1945 angående ordnande av civilanställning för avgående fast anställt manskap vid försvaret framhålles bl. a. den stora betydelsen, som dels den obligatoriska allmänbildande undervisningen och dels den frivilliga fritidsundervisningen vid krigsmakten har å ena sidan ur rekryteringssynpunkt och å andra sidan ur civilanställningssynpunkt.

Den nuvarande obligatoriska allmänbildande undervisningen i de olika försvarsgrenarnas manskapsskolor är emellertid ganska olikformig med hänsyn till lästa ämnen samt kursomfånget och fordringarna för erhållande av godkänt betyg i dem m. m. Dessa olikheter innebära risk för att elever, som intagas i lägsta klassen av försvarets läroverk, icke ha tillräckliga kunskaper för att följa undervisningen där eller att de i varje fall först småningom, efter att ha hindrat de kunnigare kamraterna, nå upp i nivå med dessa.

Olikheterna böra kunna reduceras, om det finnes en för samtliga försvarsgrenar gemensam undervisningsplan med utbildningsbestämmelser för de lästa ämnena.

Även ur rekryteringssynpunkt torde en i huvudsak likformig obligatorisk allmänbildande undervisning med likformiga fordringar och kunskapsprov i de lästa ämnena vara av stor betydelse för hela krigsmakten. Man torde nämligen därigenom kunna förutsätta, att garanti i större utsträckning än hittills skapas för att genomgången manskapsskola kommer att motsvara viss genomgången klass i realskolan, vilket i sin tur skulle skapa bättre möjligheter för anställning på den civila arbetsmarknaden. Genom lämpligt avpassade utbildningsbestämmelser torde också de svårigheter kunna bemästras, som nu vållas av elevernas olika kunskapsmått vid inträdet i manskapsskolorna. Eleverna kunna slutligen också efter genomgången manskapsskola erhålla ett avgångsbetyg från den obligatoriska allmänbildande undervisningen, vilket blir likvärdigt för hela försvarsmakten, till båtnad för civilanställningen. Ett dylikt avgångsbetyg erhålla f. n. endast eleverna i flygvapnets manskapsskolor. Utan att eftersätta vare sig fordringarna för inträde i första klassen vid försvarets läroverk eller »humaniorautbildningen» överhuvud i manskapsskolorna torde man också kunna ge undervisningen i sistnämnda skolor en mera tekniskt betonad inriktning till nytta icke blott ur

civilanställningssynpunkt utan lika mycket med hänsyn till den rent militärtekniska utbildningen. En förbättrad obligatorisk allmänbildande undervisning skulle säkerligen locka både flera och ur rekryteringssynpunkt värdefullare element att söka anställning vid krigsmakten — visserligen icke alltid för yrket som sådant utan med hänsyn till den goda »civila» utbildning, som erhålles därstädes. Härigenom skulle man emellertid erhålla ett både bättre och mera omfattande klientel för urval av dem, som tänka stanna kvar i militäryrket.

Beträffande den frivilliga fritidsundervisningen synes man endast i ringa grad ha beaktat de möjligheter denna ger att ur civilanställningssynpunkt — men även rent militärt — bibringa det fast anställda manskapet lämpliga kunskaper och färdigheter. Kontinuitet saknas i allmänhet. Vid förbanden ledes denna undervisning många gånger av olika personer under början och slutet av ett undervisningsår. Endast i undantagsfall har man begagnat sig av år från år löpande och etappvis utbyggda yrkeskurser.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam utredning innefattande allmän översyn av den allmänbildande undervisningen vid försvarets manskapsskolor, såväl den obligatoriska som den frivilliga undervisningen, med hänsyn till bådas betydelse för rekrytering och civilanställning ävensom för förbättrade utgångspunkter i arbetet vid försvarets läroverk.

Stockholm den 5 april 1945.

Erik Arrhén.

Ragn. Bergh.

Karl Sandegård.

Erik Englund.

Ivar Persson.
